

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze

LZG.411.6.3.2023

Pan Sławomir Dudzis
Burmistrz Rzepina

Urząd Miejski w Rzepinie
Ul. Plac Ratuszowy 1
69-110 Rzepin

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/23/004 Realizacja wypłat dodatku elektrycznego przez gminy województwa lubuskiego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Rzepinie (dalej: <i>Urząd</i>)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Dudzis Sławomir, Burmistrz Rzepina od 5 grudnia 2014 r. (dalej: <i>Burmistrz</i> lub <i>Organ</i>)
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Proces przyznawania dodatku elektrycznego.2. Proces wypłacania dodatku elektrycznego.
Okres objęty kontrolą	Lata 2022-2024 (do dnia zakończenia kontroli) z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, jeżeli dotyczą zdarzeń i danych niezbędnych do dokonania ocen.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze
Kontroler	Krzysztof Hofman, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli nr LZG/95/2023 z 8 listopada 2023 r. <p style="text-align: right;">(akta kontroli str. 1-2)</p>

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej jako: *ustawa o NIK*.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Organ zrealizował zadania związane z przyznawaniem i wypłatą dodatku elektrycznego, jednak nie wszystkie działania prowadził rzetelnie.

W sposób zgodny z obowiązującymi wymogami zasadniczą część tych zadań powierzono do realizacji gminnej jednostce organizacyjnej – Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Rzepinie (dalej: OPS).

Informację o możliwości, trybie i warunkach wypłaty dodatków elektrycznych podano do publicznej wiadomości, a wnioskodawcom zapewniono możliwość składania wniosków w wersji papierowej, jak i za pośrednictwem komunikacji elektronicznej.

Ponadto Organ rzetelnie ustalił zapotrzebowanie na środki finansowe na wypłatę dodatków elektrycznych, prawidłowo wydatkował i rozliczył kwotę środków otrzymanych na realizację wypłaty dodatku elektrycznego, a wypłata wszystkich przyznanych dodatków nastąpiła w terminie określonym w art. 30 ust. 5 ustawy z dnia 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej³.

Stwierdzone w toku kontroli nieprawidłowości dotyczyły w szczególności nierzetelnej weryfikacji wniosków oraz załatwiania spraw niezgodnie z terminami określonymi w KPA⁴. Badanie 71 wniosków o wypłatę dodatków elektrycznych (100% złożonych) wykazało bowiem, że Organ nie wykazał zaistnienia przesłanki dotyczącej posiadania przez wnioskodawcę statusu odbiorcy energii elektrycznej (26 przypadków) oraz faktu braku wykorzystywania przez wnioskodawców energii elektrycznej pochodzącej z mikroinstalacji (26 przypadków), a w przypadku sześciu wniosków przyznano dodatki w podwyższonej wysokości bez wymaganego wykazania zużycia energii w roku 2021. Ponadto w blisko połowie rozpoznawanych wniosków⁵ nie dochowano terminów na załatwienie sprawy określonych w KPA,

Poza brakiem terminowego złożenia sprawozdania o liczbie toczących się postępowań odwoławczych w sprawie wypłaty dodatków elektrycznych, Organ terminowo i rzetelnie realizował obowiązki sprawozdawczo-informacyjne.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz. U. z 2023 r. poz. 1704, ze zm., dalej: *ustawa o dodatku elektrycznym*.

⁴ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego Dz. U. z 2023 r. poz. 775, ze zm., dalej: *KPA*.

⁵ W przypadku 35 spośród 71 spraw objętych badaniem załatwienie sprawy nastąpiło z przekroczeniem terminu.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Proces przyznawania dodatku elektrycznego.

Opis stanu faktycznego

1.1. Stosownie do przepisów ustawy o dodatku elektrycznym (*Rozdział 4*) procesy przyznawania oraz wypłaty dodatku elektrycznego stanowiły zadania zlecone gminie, przy czym zgodnie z przepisem art. 34 ust. 2 ww. ustawy Burmistrz może pisemnie upoważnić m.in. kierownika ośrodka pomocy społecznej (a na jego wniosek również inne osoby) do prowadzenia postępowań w sprawach dotyczących wypłaty dodatku elektrycznego.

Zarządzeniem z dnia 26 października 2022 r.⁷ Burmistrz upoważnił Dyrektora OPS do: 1) prowadzenia postępowań w sprawach dotyczących wypłaty dodatku elektrycznego, 2) wydawania rozstrzygnięć, w tym decyzji administracyjnych, 3) przekazywania informacji o przyznaniu dodatku elektrycznego.

Ponadto Burmistrz na wniosek Dyrektora OPS upoważnił w dniu 26 października 2022 r. i 1 grudnia 2022 r. trzech pracowników OPS, przy czym zakres upoważnienia tych pracowników OPS, nie obejmował wydawania rozstrzygnięć, w tym decyzji administracyjnych.

(akta kontroli. str.3-6)

Nadzór nad ww. zadaniami odbywał się poprzez bieżącą wymianę informacji między pracownikami OPS i Urzędu, a także poprzez bezpośredni kontakt Dyrektora OPS z Burmistrzem.

(akta kontroli. str. 132-133, 166-170)

1.2. Mieszkańcy Gminy mogli składać wnioski o wypłatę dodatków elektrycznych w Urzędzie i OPS za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej⁸ oraz w wersji papierowej w siedzibach jednostek, co było zgodne z wymogiem określonym w przepisie określonym w przepisie art. 31 ust. 1 ustawy o dodatku elektrycznym.

Ponadto informacje o zasadach i trybie wnioskowania o dodatek elektryczny zamieszczono 30 listopada 2022 roku na stronie internetowej OPS. Wzór wniosku był udostępniony w siedzibach Urzędu oraz OPS, a także do pobrania (wersja elektroniczna) na stronie internetowej OPS.

(akta kontroli. str. 59-68, 166-170)

1.3. W okresie objętym kontrolą do Urzędu/OPS wpłynęło ogółem 71 wniosków o przyznanie dodatku elektrycznego, przy czym 70 w ustawowym terminie (w okresie od 1 grudnia 2022 do 1 lutego 2023 r.), a jeden wniosek po tym terminie (w dniu 6 lutego 2023 r.). W wersji papierowej złożono 60 wniosków, a drogą elektroniczną (ePUAP) – 11 wniosków.

Spośród ww. wniosków w 36 przypadkach wnioskowano o kwotę podstawową (1000 zł), a w 35 przypadkach o kwotę podwyższoną (1500 zł).

⁶ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ Nr RO.0050.95.2022.

⁸ Z rejestru wniosków o dodatek elektryczny wynikało, że były to wnioski złożone za pośrednictwem Elektronicznej Platformy Usług Administracji Publicznej (dalej: ePUAP). Nie było przypadków złożenia wniosków o wypłatę dodatku elektrycznego przy użyciu aplikacji *mObywatel*.

Na podstawie ww. wniosków przyznano ogółem 68 dodatków elektrycznych, z tego 33 na kwotę podstawową, a 35 na kwotę podwyższoną.

W trzech przypadkach Organ wydał decyzję o odmowie przyznania dodatku (w jednym przypadku powodem było stwierdzenie braku źródła ogrzewania energią elektryczną w bazie CEEB⁹, w jednym przypadku wnioskodawca otrzymał wcześniej inny dodatek dla gospodarstw domowych¹⁰, w jednym przypadku powodem była niezgodność danych wnioskodawcy z danymi odbiorcy energii elektrycznej¹¹), przy czym od ww. decyzji strony nie wniosły odwołań.

(akta kontroli. str. 69-75, 166-170)

1.4. Badaniem w zakresie prawidłowości prowadzenia postępowań w sprawie przyznania dodatków elektrycznych objęto wszystkie złożone wnioski o przyznanie dodatków (tj. 71 wniosków). Analiza dokumentacji ww. postępowań, a także danych z Urzędu/OPS wykazała m.in., że:

- Organ w sposób uzasadniony i w prawidłowej formie (decyzji administracyjnej) w trzech przypadkach odmówił przyznania dodatku elektrycznego¹²;
- w przypadku 68 postępowań zakończonych przyznaniem dodatku elektrycznego (z tego w 35 przypadkach w kwocie 1000 zł, a w 33 przypadkach w kwocie – 1500 zł):
 - źródło ogrzewania wykorzystywane pod wskazanym przez wnioskodawcę adresem zamieszkiwania gospodarstwa domowego stanowiła energia elektryczna, co zostało odnotowane (zgłoszone lub wpisane) do CEEB¹³ (art. 27 ust. 1 ustawy o dodatku elektrycznym);
 - nie zachodziły przesłanki negatywne, o których mowa w przepisach art. 28 ust. 4-6 obligujące do odmowy przyznania dodatku (tj. zakup paliwa stałego, przyznanie dodatku węglowego, przyznanie dodatku dla gospodarstw domowych);
 - nie stwierdzono przypadków przyznania dodatku temu samemu wnioskodawcy na różne adresy gospodarstw domowych, a także różnym gospodarstwom domowym zamieszkującym pod tym samym adresem (w tym samym lokalu);
 - przyznanie dodatku w przypadkach nastąpiło w drodze prawidłowo przesłanej wnioskodawcom¹⁴ informacji o przyznaniu dodatku;
 - w przypadku przyznania dodatku podwyższonego (1500 zł) w 27 przypadkach w aktach sprawy znajdowały się dowody (faktury lub zaświadczenia) potwierdzające fakt zużycia energii elektrycznej pow. 5 MWh

⁹ Wniosek nr 5.

¹⁰ Wniosek nr 60.

¹¹ Wniosek nr 56.

¹² Powodem odmowy były następujące przyczyny: 1/ Wniosek nr 5 - wnioskodawca pod wskazanym adresem ogrzewał lokal kotłem gazowym; 2/ Wniosek nr 60 - wnioskodawca ten otrzymał wcześniej 1000 zł z tytułu ogrzewania drewnem mieszkania pod innym adresem; 3/ Wniosek nr 56 – odbiorcą energii elektrycznej dla wskazanego we wniosku gospodarstwa domowego była inna osoba niż wnioskodawca.

¹³ W 57 przypadkach wpisu do CEEB dokonano przed 11 sierpnem 2022 r., w 13 przypadkach po tym dniu, przy czym zasilanie energią elektryczną (źródło ogrzewania) wpisano po raz pierwszy. Brak było wpisów z urzędu. W jednym przypadku ogrzewanie elektryczne stwierdzono podczas wywiadu środowiskowego w związku ze świadczeniami z zakresu pomocy społecznej.

¹⁴ W przypadku wniosków zawierających adres poczty elektronicznej wnioskodawcy informację każdorazowo przesyłano na wskazany adres, a w pozostałych przypadkach informację zamieszczano w aktach sprawy po uprzednim poinformowaniu wnioskodawcy o możliwości osobistego odbioru zgodnie z przepisem art. 33 ust. 2 ustawy o dodatku elektrycznym.

- w 2021 r. zgodnie z wymogiem art. 30 ust. 2 ustawy o dodatku elektrycznym, natomiast w sześciu przypadkach Organ nie potwierdził faktu podwyższonego zużycia energii¹⁵, co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”;
- w 42 przypadkach w toku prowadzonych postępowań potwierdzono, że wnioskodawca był odbiorcą energii elektrycznej¹⁶ (na podstawie umów, faktur lub zaświadczeń wydanych przez przedsiębiorstwo energetyczne), w pozostałych 26 przypadkach¹⁷ Organ nie wykazał tej przesłanki – w dokumentacji brak było dowodów potwierdzających status wnioskodawcy jako odbiorcy energii elektrycznej (art. 27 ust. 1 ustawy o dodatku elektrycznym), co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”;
 - w 42 przypadkach fakt braku wykorzystywania przez wnioskodawcę energii elektrycznej pochodzącej z mikroinstalacji (przesłanka obligująca do odmowy przyznania dodatku – art. 27 ust. 2 ustawy o dodatku elektrycznym) został potwierdzony w aktach sprawy (faktury za energię elektryczną), natomiast w przypadku pozostałych 26 spraw¹⁸ fakt braku ww. mikroinstalacji został potwierdzony jedynie oświadczeniem wnioskodawcy (bez jakichkolwiek czynności weryfikacyjnych ze strony Organu), co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”;
 - w jednym przypadku Organ przyznał dodatek elektryczny w kwocie 1000 zł pomimo złożenia wniosku po ustawowym terminie (wniosek nr 71), co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”;
- w zakresie terminowości załatwiania spraw (71 postępowań) ustalono, m.in. że:
- w 36 sprawach Organ załatwił sprawę w terminie przewidzianym w przepisie art. 35 § 3 KPA (nie później niż w ciągu miesiąca),
 - w przypadku pozostałych 35 spraw przekroczone ww. termin, przy czym w 34 przypadkach¹⁹ załatwiono sprawę w przedziale od jednego do dwóch miesięcy, a w jednym przypadku²⁰ załatwiono sprawę w przedziale od dwóch do trzech miesięcy od wpływu wniosku, przy czym poza jednym z ww. przypadków²¹ Organ nie zawiadomił strony o przyczynie zwłoki, wskazując nowy termin załatwienia sprawy oraz pouczając o prawie do wniesienia ponaglenia, do czego zobowiązywał przepis art. 36 §1 KPA; co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”;
- we wszystkich przypadkach przyznania dodatku elektrycznego wypłata nastąpiła w przyznanej wysokości i w terminie przewidzianym w przepisie art. 30 ust. 5 ustawy o dodatku elektrycznym (do dnia 31 marca 2023 r.).

¹⁵ Wnioski 7, 25, 27, 29, 48 i 49.

¹⁶ W rozumieniu art. 3 pkt 13b ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2022 r. poz. 1385, ze zm.), tj. odbiorca końcowy dokonujący zakupu energii elektrycznej w celu jej zużycia w gospodarstwie domowym.

¹⁷ Wnioski o nr 12, 15, 20, 23, 26, 28, 31, 39-40, 42, 46-47, 50-52, 54, 58-59, 61-64, 68-71.

¹⁸ Wnioski o nr 12, 15, 20, 23, 26, 28, 31, 39-40, 42, 46-47, 50-52, 54, 58-59, 61-64, 68-71.

¹⁹ Wnioski o nr 1-26, 35, 39-40, 42, 46-47, 56, 71.

²⁰ Wniosek nr 29.

²¹ Wniosek nr 56 – postępowanie zakończone decyzją odmowną.

(akta kontroli. str.71-75, 166-170)

1.5. W okresie objętym kontrolą nie wystąpił przypadek przyznania dodatku z urzędu (art. 32 ust. 1 ustawy o dodatku elektrycznym)²².

(akta kontroli. str. 55-58, 126-130)

Burmistrz wyjaśnił, że: (...) już podczas przyznawania dodatków węglowych i dodatków do gospodarstw domowych wraz z Dyrektorem OPS omawiano z pracownikami socjalnymi konieczność zwracania uwagi na osoby nieporadne aby nie zostały one pokrzywdzone brakiem wypłat dodatku na ogrzewanie. Brak decyzji z urzędu w sprawach dotyczących dodatku elektrycznego był spowodowany dobrą pracą pracowników socjalnych, którzy pomagali wypełniać wnioski takim osobom w ich domach.

(akta kontroli str. 130)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W przypadku jednego wniosku²³ Organ przyznał dodatek elektryczny w kwocie 1000 zł , pomimo że wniosek ten został złożony w dniu 6 lutego 2023 r., tj. po przekroczeniu ustawowego terminu do składania wniosków (do 1 lutego 2023 r.), co zgodnie z art. 30 ust. 4 ustawy o dodatku elektrycznym obligowało Organ do pozostawienia wniosku bez rozpoznania.

(akta kontroli. str. 126-129, 134-136)

Burmistrz wyjaśnił, że (...) przyczyną rozpatrzenia ww. wniosku był fakt, iż w połowie stycznia wnioskodawca ten otrzymał od pracownika OPS błędną ustną informację, że wnioski można składać do końca lutego 2023 r. Kiedy wnioskodawca przyszedł do OPS 6 lutego 2023 r. z wnioskiem podpisanym 4 lutego 2023 r. początkowo zamierzano pozostawić ten wniosek bez rozpatrzenia, jednak wnioskodawca powołał się na błędną informację od pracownika OPS, który potwierdził, że omyłkowo udzielił błędnej informacji o dacie końcowej składania wniosków. Wobec powyższego uznano, że wniosek zostanie rozpatrzony i wprowadzony do ewidencji pod datą 31 stycznia 2023 r. Wnioskodawca spełniał warunki do przyznania dodatku, w związku z czym 16 marca 2023 roku wystawiono Informację o przyznaniu mu dodatku elektrycznego i tego samego dnia dodatek ten mu wypłacono.

(akta kontroli. str. 129)

2. W sześciu z 35 postępowań dotyczących przyznania dodatku elektrycznego w podwyższonej wysokości 1500 zł²⁴ – wbrew art. 30 ust. 2 ustawy o dodatku elektrycznym nie wykazano przesłanek uzasadniających przyznanie dodatku w podwyższonej wysokości. W przypadku wniosków nr 25 i 49 zużycie energii elektrycznej wskazane na fakturach dotyczyło bowiem innych adresów niż wskazane we wnioskach, natomiast w przypadku wniosków nr 7, 27, 29 i 48 Organ nieprawidłowo oparł się na prognozach zużycia, a nie na faktycznym zużyciu energii w 2021 roku.

(akta kontroli. str. 71-75,134, 166-170)

Pełniący obowiązki Dyrektora OPS wyjaśnił, że: (...) powodem ww. błędów były przeoczenia ww. faktów przy weryfikacji dokumentów. W przypadku wniosków nr 25 i 49 nie zauważono, że na fakturach podano zużycia z kilku adresów. Natomiast

²² Badanie danych w bazie CEEB wykazało, że figurowały w niej 453 wpisy dotyczące deklaracji w których wykazano źródła ogrzewania zasilane energią elektryczną.

²³ Wniosek nr 71.

²⁴ Wnioski nr 7, 25, 27, 29, 48 i 49. Łączna wartość przyznanych dodatków wyniosła 9 tys. zł.

w odniesieniu do wniosków do których załączone były faktury z prognozami zużycia w 2021 roku bez danych dotyczących faktycznego zużycia energii w 2021 roku (wnioski o nr 7, 27, 29 i 48) bazowano na odczuciu, że przekroczenie 5mWh energii było w tych przypadkach prawdopodobne, stąd uznano że nie będzie błędem ich przyjęcie do przyznania dodatku elektrycznego w podwyższonej wysokości 1500 zł.

(akta kontroli. str. 158-159)

3. W 26 postępowaniach zakończonych przyznaniem dodatków elektrycznych w łącznej kwocie 30,0 tys. zł²⁵ Organ nie wykazał określonej w przepisie art. 27 ust. 1 ustawy o dodatku elektrycznym przesłanki dotyczącej posiadania przez wnioskodawcę statusu odbiorcy energii elektrycznej²⁶, przy czym w 26 postępowaniach²⁷ w zgromadzonej dokumentacji brak było w szczególności faktur, umów, zaświadczeń wydanych przez przedsiębiorstwo energetyczne określających odbiorcę energii elektrycznej w gospodarstwie domowym wskazanym we wniosku, natomiast w trzech postępowaniach²⁸ odbiorcami energii były inne osoby niż wnioskodawca. Powyższe stanowiło naruszenie wymogów określonych w art. 7 oraz art. 77 § 1 KPA w zw. z art. 34 ust. 3 ustawy o dodatku elektrycznym obligujących Organ do rzetelnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz zebrania dowodów potwierdzających zaistnienie ww. przesłanki uprawniającej do przyznania dodatku.

(akta kontroli str. 71-75, 126, 158-159, 166-170)

Odnosnie braku dowodów potwierdzających status odbiorcy energii elektrycznej w 26 postępowaniach Burmistrz wyjaśnił, że: (...) *wpis do CEEB oraz wiedza jaką posiadano podczas rozpatrywania wniosków w OPS (wnioski składane były pod odpowiedzialnością karną) pozwalały na uznanie, iż wnioskodawców można było uznać za odbiorców energii elektrycznej.* Natomiast w odniesieniu do trzech postępowań, w których nie zauważono, iż odbiorcą jest inna osoba niż wnioskodawca pełniący obowiązki Dyrektora OPS wyjaśnił, że: *W przypadku wniosków o nr 18, 43 i 66 na wnioskach i fakturach figurowały takie same nazwiska i nie wychwycono, że są to inne osoby niż wnioskodawca.*

(akta kontroli str. 129, 158)

4. W przypadku 26 postępowań zakończonych przyznaniem dodatków elektrycznych w łącznej kwocie 30,0 tys. zł²⁹ Organ nie podjął jakichkolwiek czynności weryfikacyjnych wobec złożonych przez wnioskodawców oświadczeń o braku wykorzystywania przez wnioskodawcę energii elektrycznej pochodzącej z mikroinstalacji (przesłanka obligująca do odmowy przyznania dodatku – art. 27 ust. 2 ustawy o dodatku elektrycznym). W szczególności Organ nie podjął czynności wyjaśniających (nie zgromadził w aktach sprawy dowodów np. faktur, wywiadów środowiskowych) w celu wykazania braku ww. mikroinstalacji. Powyższe zaniechanie świadczy o nierzetelnym prowadzeniu ww. postępowań.

(akta kontroli str. 71-75, 127, 166-170)

Odnosnie badania przesłanki negatywnej z art. 27 ust. 2 ustawy o dodatku elektrycznym – Burmistrz wyjaśnił, że: *Mieliśmy przeświadczenie, iż mikroinstalacja*

²⁵ Wnioski o nr 12, 15, 18, 20, 23, 26, 28, 31, 39, 40, 42-43, 46-47, 50-52, 54, 58-59, 61-64, 66, 68-71.

²⁶ W rozumieniu art. 3 pkt 13b ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2022 r. poz. 1385, ze zm.), tj. odbiorca końcowy dokonujący zakupu energii elektrycznej w celu jej zużycia w gospodarstwie domowym.

²⁷ Wnioski o nr 12, 15, 20, 23, 26, 28, 31, 39-40, 42, 46-47, 50-52, 54, 58-59, 61-64, 68-71.

²⁸ Wnioski o nr 18, 43 i 66 o łącznej wartości przyznanych dodatków 4 tys. zł (dwa dodatki po 1500 zł i jeden w wysokości 1000 zł).

²⁹ Wnioski o nr 12, 15, 18, 20, 23, 26, 28, 31, 39-40, 42-43, 46-47, 50-52, 54, 58-59, 61-64, 66, 68-71.

o której mowa w ww. artykule powinna być wpisana do CEEB i podczas weryfikowania tych deklaracji będzie ona w niej uwidoczniiona.

(akta kontroli str. 130)

5. W 35 spośród 71 spraw objętych badaniem załatwienie sprawy nastąpiło z przekroczeniem terminu określonego w art. 35 § 3 KPA (nie później niż w ciągu miesiąca), przy czym w żadnym z ww. przypadków (poza wnioskiem nr 56 rozstrzygniętym decyzją odmowną) Organ nie zawiadomił strony o przyczynie zwłoki, wskazując nowy termin załatwienia sprawy oraz pouczając o prawie do wniesienia ponaglenia, do czego zobowiązywał przepis art. 36 §1 KPA.

(akta kontroli str. 71-75, 132, 166-170)

Pełniący obowiązki Dyrektora OPS wyjaśnił, że: (...) powodem przekroczeń 30 dniowego terminu z KPA był natłok obowiązków oraz przyjęty przez OPS sposób rozpatrywania wniosków. Złożone wnioski rozpatrywano partiami po zgromadzeniu ich większej ilości. Wynikało to z faktu, że OPS posiadał wiedzę, iż środki na wypłatę dodatków będą uruchomione jedną transzą dopiero w marcu 2023 roku. W większości przypadków przekroczenia były nieznaczne. Natomiast w przypadku wniosku nr 29 złożonego 12 grudnia 2022 roku rozstrzygniętego ostatecznie 1 marca 2023 roku, powodem znacznego przekroczenia terminu był fakt, iż pierwotnie program weryfikujący błędnie przyblokował w dniu 9 stycznia 2023 r. możliwość przyznania tego dodatku, co zostało przez pracowników OPS przeoczone – dlatego nie wydawano także decyzji odmownej. Dopiero przy sporządzaniu zestawienia do LUW dotyczącego zapotrzebowania na środki na wypłaty wychwycono ten problem i zakwalifikowano wniosek do wypłaty. Program błędnie zinterpretował pierwotnie dane adresowe wnioskodawcy uznając, iż na ten adres był już wypłacony dodatek dla gospodarstw domowych. W rzeczywistości na adres wskazany we wniosku nie był wcześniej wypłacany żaden dodatek.

(akta kontroli str. 132-133)

OCENA CZĄSTKOWA

Informację o możliwości, trybie i warunkach wypłaty dodatków elektrycznych podano do publicznej wiadomości, a wnioskodawcom zapewniono możliwość składania wniosków w wersji papierowej, jak i za pośrednictwem komunikacji elektronicznej.

Organ weryfikował wnioski oraz dokumentację źródłową pod kątem prawidłowości wpisania głównego źródła ciepła do CEEB, występowania przesłanek negatywnych (gdy dodatek elektryczny nie przysługiwał), a odmowy przyznania dodatku były uzasadnione i zgodne z obowiązującymi przepisami. Czynności weryfikacyjne udokumentowano, a informacje o przyznaniu dodatków elektrycznych prawidłowo przekazano.

Stwierdzone w tym obszarze nieprawidłowości dotyczyły natomiast nierzetelnej weryfikacji wniosków, polegającej na niewykazaniu zaistnienia przesłanki dotyczącej posiadania przez wnioskodawcę statusu odbiorcy energii elektrycznej (26 przypadków), a także faktu braku wykorzystywania przez wnioskodawców energii elektrycznej pochodzącej z mikroinstalacji (26 przypadków). Ponadto w przypadku sześciu wniosków przyznano dodatki w podwyższonej wysokości bez wymaganego wykazania zużycia energii w roku 2021, a w blisko połowie rozpoznawanych wniosków³⁰ nie dochowano terminów na załatwienie sprawy określonych w KPA.

OBSZAR

³⁰ W przypadku 35 spośród 71 spraw objętych badaniem załatwienie sprawy nastąpiło z przekroczeniem terminu.

2. Proces wypłacania dodatku elektrycznego.

2.1. Z przekazanej do wojewody w dniu 9 stycznia 2023 roku wstępnej informacji wynikało, że w Urzędzie/OPS złożono łącznie 52 wnioski na kwotę 66,0 tys. zł, w tym: 24 wnioski na kwotę podstawową (1000 zł) oraz 28 wniosków na kwotę podwyższoną (1500 zł).

Następnie, w terminie określonym w przepisie art. 35 ust. 3 ustawy o dodatku elektrycznym (tj. 1 lutego 2023 r.), przekazano do wojewody wnioski o przyznanie środków na realizację wypłat dodatku elektrycznego dla Gminy.

We wniosku podano, że w Gminie złożono ogółem 69 wniosków na łączną kwotę 86,5 tys. zł, w tym: 34 wnioski na kwotę podstawową (1000 zł) o łącznej wartości 34 tys. zł oraz 35 wniosków na kwotę podwyższoną (1500 zł) o łącznej wartości 52,5 tys. zł.

Na dzień przekazania do wojewody wniosku o przyznanie środków na realizację wypłat dodatku elektrycznego Organ rozpatrzył pozytywnie 67 wniosków na kwotę łączną 84,0 tys. zł (z tego 33 w wysokości 1 tys. zł oraz 34 w wysokości 1,5 tys. zł o wartości 51,0 tys. zł). Dwa wnioski zostały odrzucone (jeden o wartości 1,0 tys. zł i jeden w podwyższonej wysokości 1,5 tys. zł), a do rozpatrzenia pozostały 4 wnioski o łącznej wartości 4,5 tys. zł (jeden na kwotę podstawową oraz trzy na kwotę podwyższoną).

Łączna wartość zapotrzebowania środków na wypłatę dodatków elektrycznych przez Gminę z uwzględnieniem 2% kosztów obsługi wyniosła 91,3 tys. zł.

(akta kontroli str.104-108, 166-170)

W dniu 15 marca 2023 roku wojewoda przekazał Gminie w jednorazowej transzy środki na realizację wypłat dodatku elektrycznego w kwocie 91,3 tys. zł.

Wypłaty wszystkich dodatków elektrycznych zostały zrealizowane w dniu 16 marca 2023 r., co było zgodne z terminem określonym w przepisie art. 30 ust. 5 ustawy o dodatku elektrycznym³¹.

(akta kontroli str. 109, 118-122)

2.2. Środki otrzymane od wojewody na realizację wypłat dodatku elektrycznego wyniosły łącznie 91,3 tys. zł.

Środki wydatkowane przez Gminę na ww. zadanie wyniosły łącznie 87,2 tys. zł, w tym na wypłatę dodatków elektrycznych 85,5 tys. zł, a na koszty wypłaty 1,7 tys. zł³² (koszty obsługi). Niewykorzystaną część dotacji w kwocie 4,1 tys. zł zwrócono na rachunek wojewody w dniu 14 kwietnia 2023 r.

Wysokości kwot wydatkowanych na wypłatę dodatków elektrycznych, a także na koszty obsługi były prawidłowe oraz zgodne z danymi dotyczącymi przyznanych dodatków, opisanych w pkt. 1.3.

(akta kontroli str. 115-123)

2.3. W ustawowym terminie (tj. 25 kwietnia 2023 r.) Organ przekazał wojewodzie rozliczenie środków na realizację wypłat dodatku elektrycznego, o którym mowa w przepisie art. 36 ust. 3 ustawy o dodatku elektrycznym.

W rozliczeniu wyodrębniono liczbę wniosków złożonych i wypłaconych w podziale na kwotę podstawową (1000 zł) i podwyższoną (1500 zł), a także podano wartości

³¹ Dodatek elektryczny miał być wypłacony w terminie do dnia 31 marca 2023 r.

³² Stosownie do przepisu art. 36 ust. 2 ustawy o dodatku elektrycznym koszty wypłacania dodatku elektrycznego stanowią 2% łącznej kwoty dotacji wypłaconej gminie.

środków otrzymanych i wypłaconych na wypłatę dodatków (w tym na koszty obsługi). Dane wykazane w ww. rozliczeniu były zgodne ze stanem faktycznym.

Organ nie przekazał wojewodzie informacji o liczbie toczących się postępowań odwoławczych / sądowych w sprawie wypłaty dodatku elektrycznego oraz o łącznej wysokości dodatków elektrycznych będącej przedmiotem tych postępowań, do czego był zobowiązany na podstawie przepisu art. 35a ust. 1 ustawy o dodatku elektrycznym (do 15 czerwca 2023 r.), co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 124, 160-170)

Stwierdzona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Organ nie przekazał wojewodzie informacji o liczbie toczących się postępowań odwoławczych / sądowych w sprawie wypłaty dodatku elektrycznego oraz o łącznej wysokości dodatków elektrycznych będącej przedmiotem tych postępowań (do 15 czerwca 2023 r.), co stanowiło naruszenie art. 35a ust. 1 ustawy o dodatku elektrycznym.

(akta kontroli str. 160-165)

Pełniący obowiązki Dyrektora OPS wyjaśnił, że (...) *przygotowano 15 czerwca 2023 roku stosowną informację w tym zakresie, jednak przez przeoczenie nie wysłano jej do Wojewody Lubuskiego w terminie wskazanym w piśmie Wojewody z dnia 2 czerwca 2023 r., tj. do 15 czerwca 2023 r.*

(akta kontroli str. 160)

W toku kontroli NIK, tj. w dniu 22 stycznia 2024 r. Organ przekazał wojewodzie przedmiotową informację. Z ww. informacji wynikało, że w okresie objętym kontrolą nie toczyły się tego rodzaju postępowania.

(akta kontroli str. 161-162)

OCENA CZĄSTKOWA

Organ rzetelnie ustalił zapotrzebowanie na środki finansowe na wypłatę dodatków elektrycznych, prawidłowo wydatkował i rozliczył kwotę środków otrzymanych na realizację wypłaty dodatku elektrycznego, a wypłata wszystkich przyznanych dodatków nastąpiła w ustawowym terminie. Poza brakiem terminowego złożenia sprawozdania o liczbie toczących się postępowań odwoławczych w sprawie wypłaty dodatków elektrycznych, Organ terminowo i rzetelnie zrealizował również obowiązki sprawozdawczo-informacyjne.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, w przypadku realizacji zadań związanych z procesem przyznawania i wypłaty dodatków elektrycznych, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, formułuje następujące wnioski:

Wnioski

1. Przyznawanie dodatków elektrycznych wyłącznie na podstawie terminowo złożonych wniosków oraz kompletnego materiału dowodowego, wskazującego na występowanie ustawowych przesłanek/braku zaistnienia przesłanek negatywnych.
2. Załatwianie spraw dotyczących przyznawania dodatków elektrycznych w terminach przewidzianych w KPA.

3. Terminowe sporządzanie informacji o liczbie toczących się postępowań odwoławczych / sądowych w sprawie wypłaty dodatku elektrycznego.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Zielona Góra, dnia 26 stycznia 2024 r.

Kontroler:

Krzysztof Hofman
gł. specjalista kontroli państwowej

/podpisano kwalifikowanym podpisem
elektronicznym/

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze

p.o. Wicedyrektor
Włodzimierz Stobrawa

/podpisano kwalifikowanym podpisem
elektronicznym/